

Hallituksen esitys Eduskunnalle Puolan kanssa tehdyn sijoitusten edistämistä ja niiden vastavuoroista suojelua koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Puolan kanssa huhtikuussa 1990 tehdyn sijoitusten edistämistä ja niiden vastavuoroista suojelua koskevan sopimuksen. Suomessa on vastaavanlainen voimassa oleva sopimus Bulgarian, Egyptin, Kiinan, Malesian, Sri Lankan ja Unkarin kanssa.

Sopimuksella halutaan laajentaa ja syventää Suomen ja Puolan välistä taloudellista, teollista, tieteellistä ja teknistä yhteistyötä pitkällä aikavälillä. Sopimuksen avulla pyritään luomaan suotuisat edellytykset sopimuspuolen kansalaisten ja yhtiöiden sijoituksille toisessa

sopimusvaltiossa sekä tunnustetaan tarve suojella näitä sijoituksia samoin kuin lisätä niiden liikkuvuutta ja yksittäisten liiketoimien käynnistymistä. Tämä edistää molempien valtioiden taloudellista kehitystä.

Sopimus tulee voimaan kolmenkymmenen päivän kuluttua siitä päivästä, jolloin sopimusvaltioiden hallitukset ovat ilmoittaneet toisilleen täyttäneensä valtiosäännössään sopimuksen voimaantulolle asetetut vaatimukset.

Esitykseen sisältyy lakiehdotus sopimuksen eräiden lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten hyväksymisestä.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu

Suomen ja Puolan välillä tehtiin vuonna 1970 pitkäaikainen kauppasopimus ja siihen liittyvä teollista yhteistyötä koskeva pöytäkirja (SopS 66/70) samoin kuin sopimus tavaroiden ja matkustajien kuljetuksista suoritettavien verojen ja maksujen vastavuoroisesta täydellisestä vapauttamisesta (SopS 10/71). Vuonna 1972 maiden välillä tehtiin sopimus yhteistyöstä ja keskinäisestä avunannosta tulliasioissa (SopS 33/73) sekä sopimus taloudellisesta, teollisesta, tieteellisestä ja teknisestä yhteistyöstä (SopS 2/75). Lisäksi Puolan kanssa on vuonna 1976 tehty sopimus kaupan esteiden vastavuoroisesta poistamisesta (SopS 12—13/78) sekä siihen liittyvät muutokset vuodelta 1979 (SopS 10/82). Samoin Puolan kanssa on vuonna 1977

tehty kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskeva sopimus (SopS 25—26/79). Sopimus sijoitusten edistämisestä ja niiden vastavuoroisesta suojelusta Suomen ja Puolan välillä allekirjoitettiin Helsingissä 5 päivänä huhtikuuta 1990.

Suomen ja Puolan välisiä taloudellisia suhteita on pitkään rasittanut bilateraali-kaupan voimakas alijäämä Suomelle. 1980-luvulla vienti on ollut keskimäärin vain kolmannes tuonnin määrästä. Suomen vienti Puolaan vuonna 1989 oli 306 miljoonaa markkaa ja tuonti 1065 miljoonaa markkaa muodostaen Suomen kokonaisviennistä 0,3 % ja vastaavasti tuonnista 1,0 %.

Suomen vienti on muodostunut pääasiallisesti koneista, laitteista ja kuljetusvälineistä sekä metsäteollisuuden tuotteista ml. paperi, pahvi sekä niistä valmistetut tuotteet samoin kuin pa-

perimassa. Tuonnista kivihiili muodosti v. 1989 edelleen suurimman osan eli 523 miljoonaa markkaa. Lisäksi Puolasta on tuotu malmeja ja metalliromua sekä rauta- ja teräsvalmisteita samoin kuin kemiallisia aineita ja tuotteita.

Epätasapainon korjaamiseksi merkittävien saavutus on tammikuussa 1989 allekirjoitettu sopimus hiilitakuujärjestelmästä. Järjestelyn puitteissa Puolan hiilisaatavia ohjataan Suomeen perustetun erityistilin kautta lisävakuuksi suomalaisille pääomatavaratoimituksille myönnettäville vientitakuille. Puolalle ei myönnetä normaaleja vientitakuita. Kaksi sopimusta on jo allekirjoitettu takuujärjestelmän puitteissa.

2. Sopimuksen merkitys

Sopimuksen mukaan kumpikin sopimuspuoli turvaa omien lakiansa ja määräystensä sallimissa rajoissa toisen sopimuspuolen sijoittajille kohtuullisen ja oikeudenmukaisen kohtelun kaikissa tilanteissa. Kummankaan sopimuspuolen sijoittajien toisen sopimuspuolen alueella tekemiin sijoituksiin tai niiden tuottoon ei saa soveltaa epäedullisempaa kohtelua kuin on myönnetty kolmansien maiden yritysten tai kansalaisten tekemille sijoituksille. So-

pimuksen mukaiset sijoitukset saavat suojelua ja turvaa toisen sopimuspuolen alueella tämän sopimuspuolen asianomaisten oikeussääntöjen mukaisesti. Sopimuksella taataan myös sijoittajan oikeus palauttaa kotimaahansa sijoituksesta aiheutuneita tuottoja.

Kumpikin sopimuspuoli voi pakkolunastaa, kansallistaa tai muutoin ottaa haltuun toisen sopimusmaan sijoittajien tekemät sijoitukset, mikäli toimenpiteisiin ryhdytään yleisen edun vuoksi ja asianmukaisin laillisin menettelyin kansainvälisen oikeuden mukaisesti. Toimenpiteisiin liittyvät määräykset nopean, riittävän ja tehokkaan korvauksen suorittamisesta. Kummankin sopimuspuolen sijoittajia, joille koituu sijoitustensa menetyksiä toisen sopimuspuolen alueella, kohdellaan näistä menetyksistä aiheutuvien korvausten, hyvitysten tai muiden suoritusten osalta yhtä edullisesti kuin kolmannen valtion kansalaisia tai yhtiöitä. Mikäli sijoittajan ja toisen sopimuspuolen välillä tai sopimuspuolten välillä syntyy sijoituksia koskevia riitoja, on sopimuksessa sovittu tällöin noudatettavasta menettelystä.

3. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Sopimuksella ei ole valtion tulo- ja menoarvioon ulottuvia vaikutuksia.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Sopimuksen sisältö

1. artikla. Artiklassa määritellään sopimuksessa käytetyt seuraavat käsitteet: sijoitus, tuotto, sijoittaja, alue ja sopimuspuoli.

2. artikla. Artiklassa määritellään ne sijoitukset, joihin sopimusta sovelletaan.

3. artikla. Sopimuspuolten kansallisen lainsäädännön tai kansainvälisoikeudellisten velvoitteiden sisältämät, nyt tehtyä sopimusta edullisemmat määräykset tulevat sopimuspuolten eduksi.

4. artikla. Artiklaan sisältyvät määräykset vastaanotettujen sijoitusten kohtuullisesta ja oikeudenmukaisesta kohtelusta.

5. artikla. Artiklaan sisältyvät määräykset suosituimmuuskohtelusta vastaanotettujen si-

joitusten ja saadun tuoton osalta sekä pakkolunastus- tai kansallistamistapausten osalta.

6. artikla. Artiklan mukaan sopimuspuolta ei voida velvoittaa soveltamaan suosituimmuuskohtelua tilanteissa, jotka johtuvat tulliliitosta, vapaakauppa-alueen muodostamista koskevasta sopimuksesta tai muista alueellisen yhteistyön muodoista, joihin jompi kumpi sopimuspuoli on tullut tai tulee osapuoleksi. Suosituimmuuskohtelua ei myöskään voida soveltaa tilanteessa, joka johtuu kansainvälisestä sopimuksesta tai järjestelyistä, jotka liittyvät verotukseen.

7. artikla. Artiklaan sisältyvät määräykset menetyksen korvaamisesta sodan, aseellisen selkkauksen tai hätätilan johdosta.

8. artikla. Artiklaan sisältyvät määräykset sijoitusten kansallistamiseen tai pakkolunastukseen liittyvistä ehdoista.

9. artikla. Sopimuspuolet sitoutuvat sallimaan vaihdettavina valuuttoina tapahtuvat investointien palautukset ja niiden tuoton maastaviennit omien lakiansa ja määräystensä rajoissa.

10. artikla. Sijoittajan ja sopimuspuolen väliset riidat on alistettava ratkaistaviksi joko kansainväliselle ratkaisu- ja sovittelukeskukselle tai kansainväliselle ad hoc-välimiesoikeudelle. Riidat ratkaistaan diplomaattiteitse vain, jos välimiesoikeus päättää, ettei riita kuulu sen tuomiovaltaan tai jollei toinen sopimuspuoli alistu välimiesoikeuden välitystuomioon tai noudata sitä.

11. artikla. Sopimuspuolten väliset riidat sopimuksen tulkinnasta ja soveltamisesta on mahdollisuuksien mukaan ratkaistava diplomaattiteitse. Jos riitaa ei näin voida ratkaista, se on saatettava jomman kumman sopimuspuolen pyynnöstä ad hoc-välimiesoikeuden ratkaistavaksi.

12. artikla. Artiklaan sisältyvät määräykset sijaantulon osalta.

13. artikla. Artiklaan sisältyvät määräykset sopimuksen täytäntöönpanoa koskevien neuvottelujen osalta.

14. artikla. Sopimus tulee voimaan kolmenkymmenen päivän kuluttua siitä päivästä, jolloin sopimuspuolten hallitukset ovat ilmoittaneet toisilleen valtiosääntönsä mukaisten vaatimusten täyttämistä.

15. artikla. Sopimus on voimassa viisitoista vuotta. Tämän jälkeen se on voimassa kahden toista kuukauden päättymiseen asti siitä päivästä, kun toinen sopimuspuolista on ilmoittanut kirjallisesti irtisanomisesta toiselle sopimuspuolelle. Niiden sijoitusten osalta, jotka on tehty ennen kuin sopimuksen irtisanominen tulee voimaan, 1—14 artiklan määräykset ovat edelleen voimassa kymmenen vuotta sopimuksen voimassaolon päättymisen jälkeen ja sen jälkeen estämättä yleisen kansainvälisen oikeuden sääntöjen soveltamista.

2. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Sopimuksen 5 artiklan 1 kappaleen mukaan kumpikaan sopimuspuoli ei sovelle alueellaan tämän sopimuksen määräysten mukaisesti vastaanotettuihin toisen sopimuspuolen sijoittajien tekemiin sijoituksiin tai niiden tuottoon epäedullisempaa kohtelua kuin se soveltaa minkään kolmannen valtion sijoittajien tekemiin sijoituksiin tai niiden tuottoon.

Sopimuksen 5 artiklan 2 kappaleen mukaan kumpikaan sopimuspuoli ei saa pakkolunastus- tai kansallistamistapauksissa kohdella alueellaan toisen sopimusosapuolen sijoittajia epäedullisemmin kuin kolmannen valtion sijoittajia.

Sopimuksen 7 artiklan mukaan sopimuspuolen sijoittajiin, joiden sijoituksille aiheutuu menetyksiä toisen sopimuspuolen alueella sodan tai muun asellisen selkkauksen, hätätilan tai vastaavanlaisen tapahtuman vuoksi, ei saa soveltaa ennalleen palauttamisen, vahingonkorvauksen, hyvityksen tai muunlaisen järjestyksen osalta epäedullisempaa kohtelua, kuin toinen sopimuspuoli soveltaa kolmannen valtion sijoittajiin. Tällaisten mahdollisten suoritusten on oltava vapaasti siirrettävissä sopimuspuolten välillä.

Mainitut määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan, minkä vuoksi eduskunnan suostumus on näiltä osin tarpeen.

Edellä olevan perusteella ja hallitusmuodon 33 §:n mukaisesti esitetään,

että Eduskunta hyväksyisi ne Helsingissä 5 päivänä huhtikuuta 1990 tehdyn Suomen tasavallan hallituksen ja Puolan tasavallan hallituksen välisen sijoitusten suojelua koskevan sopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Koska sopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

L a k i

Puolan kanssa tehdyn sijoitusten edistämistä ja niiden vastavuoroista suojelua koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Helsingissä 5 päivänä huhtikuuta 1990 tehdyn Suomen tasavallan hallituksen ja Puolan tasavallan hallituksen välisen sijoitusten edistämistä ja niiden vastavuoroista suojelua koskevan sopimuksen määräykset ovat, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa niin kauan kuin siitä on sovittu.

2 §

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella.

3 §

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Helsingissä 23 päivänä marraskuuta 1990

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Pertti Salolainen*

SOPIMUS**Suomen Tasavallan hallituksen ja Puolan Tasavallan hallituksen välillä sijoitusten edistämisestä ja niiden vastavuoroisesta suojelusta**

Suomen tasavallan hallitus ja Puolan tasavallan hallitus,

jotka haluavat laajentaa ja syventää keskinäisiä suhteitaan taloudellisen, teollisen, tiedeellisen ja teknisen yhteistyön aloilla pitkällä aikavälillä ja erityisesti luoda suotuisat edellytykset sopimuspuolen sijoittajien toisen sopimuspuolen alueella tekemille sijoituksille; ja

jotka tunnustavat tarpeen suojella kummankin sopimuspuolen sijoittajien tekemiä sijoituksia sekä lisätä pääoman liikkuvuutta ja yksittäisten liiketoimien käynnistymistä tavoitteenaan molempien sopimuspuolten taloudellinen menestys;

ovat sopineet seuraavasta:

1 artikla***Määritelmät***

Tässä sopimuksessa:

(1) (a) ”sijoitus” tarkoittaa kaikenlaisia varoja, jotka sijoitetaan sijoituksen alueelleen vastaanottavan sopimuspuolen lakien mukaisesti ja käsittää erityisesti, mutta ei yksinomaisti:

(i) irtaimen ja kiinteän omaisuuden ja muut omistusoikeudet kuten kiinnitykset, pidätysoikeudet ja pantit;

(ii) yhtiöiden osakkeet ja muut osuudet sekä yhtiöiden debentuurit tai osuudet tällaisten yhtiöiden omaisuuteen;

(iii) oikeuden rahaan, rahalliseen saatavaan tai suoritukseen, jolla on taloudellinen arvo;

(iv) henkisen omaisuuden ja teollisoikeudet, joihin kuuluvat tekijänoikeus, patentit, tavaramerkit, kauppanimet, teolliset mallioikeudet, liikesalaisuudet, tekniset valmistusmenetelmät ja tietotaito sekä goodwill-arvo;

AGREEMENT**between the Government of the Republic of Finland and the Government of the Republic of Poland on the Promotion and Reciprocal Protection of Investments**

The Government of the Republic of Finland and the Government of the Republic of Poland,

Desiring to expand and deepen their mutual relations in the field of economic, industrial, scientific and technical co-operation on a long term basis and in particular to create favourable conditions for investments by investors of one Contracting Party in the territory of the other;

Recognizing the need to protect investments by investors of both Contracting Parties and to stimulate the flow of capital and individual business initiative with a view to the economic prosperity of both Contracting Parties,

Have agreed as follows:

Article 1***Definitions***

For the purpose of this Agreement:

(1) (a) ”investment” shall mean any kind of asset invested in accordance with the laws of the Contracting Party receiving the investment on its territory, in particular, though not exclusively:

(i) movable and immovable property and any other property rights such as mortgages, liens or pledges;

(ii) stocks and other kinds of shares of companies and debentures of companies or interests in the property of such companies;

(iii) title or claim to money or to any performance having financial value;

(iv) intellectual and industrial property rights including rights with respect to copyrights, patents, trade marks, business names, industrial designs, trade secrets, technical processes and knowhow and goodwill;

(v) liiketoiminnan toimiluvat, joilla on taloudellista merkitystä ja jotka vaaditaan sopimuspuolen lainsäädännön nojalla taloudellisen toiminnan harjoittamiseksi ja jotka perustuvat lakiin, hallinnolliseen päätökseen tai sopimukseen mukaan lukien luonnonvarojen etsintää, jalostamista, louhintaa tai hyödyntämistä koskevat toimiluvat;

(b) "tuotto" tarkoittaa sijoituksista saatavaa hyötyä, erityisesti voittoa, korkoa, pääomatuoloja, osinkoja, rojalteja tai muuta vastaavaa tuottoa;

(c) "sijoittaja" tarkoittaa kummankin sopimuspuolen osalta:

(i) luonnollisia henkilöitä, joilla on jomman kumman sopimuspuolen kansalaisuus;

(ii) yhtiöitä, yrityksiä, järjestöjä tai yhteisöjä, jotka on perustettu tai muodostettu sen sopimuspuolen lakien mukaisesti, jonka alueella niillä on keskuspaikkansa;

(d) "alue" tarkoittaa Suomen ja Puolan osalta aluetta, joka muodostaa Suomen tasavallan ja vastaavasti aluetta, joka muodostaa Puolan tasavallan;

(e) "sopimuspuoli" tarkoittaa Suomen tasavaltaa tai Puolan tasavaltaa siten kuin asiayhteys edellyttää.

(2) (a) Jos sijoitusta suunnitellaan sopimuspuolen alueelle sellaisen yhtiön toimesta, joka ei täytä tämän artiklan 1 kappaleen (c) (ii) kohdan määritelmän mukaisia ehtoja, mutta jossa toisen sopimuspuolen sijoittajilla on hallitseva osuus osakeomistuksen perusteella, ensiksi mainitun sopimuspuolen on, jos se sallii sijoituksen, molempien sopimuspuolten keskenään niin sopiessa pidettävä yhtiötä sellaisena, joka saa suojelua tämän sopimuksen mukaisesti sanotun sijoituksen osalta.

(b) Jos tällainen yhtiö on kuitenkin laiminlyönyt esittää vaatimuksen tai on ryhtynyt oikeustoimiin kolmannen valtion kanssa solmitun sijoitusten suojelua koskevan sopimuksen perusteella, se ei voi vaatia suojelua tämän sopimuksen perusteella.

2 artikla

Sopimuksen soveltamisala

(1) Tätä sopimusta sovelletaan ainoastaan sijoituksiin, jotka on tehty vastaanottajamaan lakien, määräysten ja menettelytapojen mukaisesti.

(v) business concessions having financial value, that are required to conduct economic activity in accordance with the law of the Contracting Party concerned and are conferred by law, administrative decision or contract, including concessions to search for, cultivate, extract or exploit natural resources;

(b) "returns" shall mean yield on investments, in particular: profit, interest, capital gains, dividends, royalties or other current yield;

(c) "investor" shall mean, with respect to either Contracting Party:

(i) natural persons, having the citizenship of either Contracting Party,

(ii) any companies, firms, organizations and associations established or created in accordance with laws of either Contracting Party with a seat on its territory;

(d) "territory" shall mean in respect of Finland and Poland the territory which constitutes the Republic of Finland and the Republic of Poland respectively;

(e) "Contracting Party" shall mean the Republic of Finland or the Republic of Poland as the context requires.

(2) (a) If an investment is envisaged in the territory of one Contracting Party by a company which is not covered by the definition in paragraph (1) (c) (ii) of this Article, but in which investors of the other Contracting Party have a predominant interest by virtue of equity participation, the former Contracting Party shall, if it admits the investment, by mutual agreement between the two Contracting Parties, regard the company as one which enjoys protection under this Agreement in respect of the said investment.

(b) However, if such a company has neglected to claim or has invoked remedies according to another investment protection Agreement with the third State concerned, it may not invoke protection under this Agreement.

Article 2

Applicability of this Agreement

(1) This Agreement shall only apply to investments made in accordance with the laws, regulations and procedures of the host country.

(2) Ellei tämän artiklan 1 kappaleen määräyksistä muuta johdu, tätä sopimusta sovelletaan kaikkiin sijoituksiin, joita sopimuspuolen kansalaiset tai yhtiöt ovat tehneet toisen sopimuspuolen alueella 1 päivän heinäkuuta 1986 jälkeen.

3 artikla

Lisämääräykset

Jos sopimuspuolen lainsäädäntö tai kansainvälisen oikeuden mukaiset nykyiset tai myöhemmin syntyvät velvollisuudet sopimuspuolten välillä tämän sopimuksen lisäksi sisältävät yleisen tai erityisen oikeussäännön, joka oikeuttaa toisen sopimuspuolen sijoittajien tekemät sijoitukset saamaan edullisemman kohtelun kuin tämän sopimuksen perusteella, tällaisella oikeussäännöllä on etusija siltä osin kuin se on tätä sopimusta edullisempi.

4 artikla

Sijoitusten suojelu

Kummankin sopimuspuolen on turvattava kaikissa tilanteissa lakiansa ja määräystensä sallimissa rajoissa sekä kansainvälisen oikeuden mukaisesti kohtuullinen ja oikeudenmukainen kohtelu toisen sopimuspuolen sijoittajien tekemille sijoituksille.

5 artikla

Suosituimmuusmääräykset

(1) Ellei 6 artiklan määräyksistä muuta johdu, kumpikaan sopimuspuoli ei sovelle alueellaan tämän sopimuksen määräysten mukaisesti vastaanotettuihin toisen sopimuspuolen sijoittajien tekemiin sijoituksiin tai niiden tuottoon epäedullisempaa kohtelua kuin se soveltaa minkään kolmannen valtion sijoittajien tekemiin sijoituksiin tai niiden tuottoon.

(2) Kumpikaan sopimuspuoli ei saa pakkolunastus- tai kansallistamistapauksissa kohdella alueellaan toisen sopimuspuolen sijoittajia epäedullisemmin kuin kolmannen valtion sijoittajia.

6 artikla

Poikkeukset

Tämän sopimuksen määräyksiä sellaisen

(2) Subject to the provisions of paragraph (1) of this Article, this Agreement shall apply to all investments made in the territory of a Contracting Party by nationals or companies of the other Contracting Party after July 1, 1986.

Article 3

Supplementary provisions

If the provisions of law of either Contracting Party or obligations under international law existing at present or established hereafter between the Contracting Parties in addition to the present Agreement contain a regulation, whether general or specific, entitling investments by investors of the other Contracting Party to a treatment more favourable than is provided for by the present Agreement, such regulation shall to the extent that it is more favourable prevail over the present Agreement.

Article 4

Protection of Investments

Each Contracting Party shall, subject to its laws and regulations and in conformity with international law, at all times ensure fair and equitable treatment to the investments of investors of the other Contracting Party.

Article 5

Most-favoured-nation Provisions

(1) Subject to the provisions of Article 6, neither Contracting Party shall in its territory subject investments admitted in accordance with the provisions of this Agreement or returns of investors of the other Contracting Party to treatment less favourable than that which it accords to investments or returns of investors of any third State.

(2) Neither Contracting Party, in respect of expropriation or nationalization shall in its territory subject investors of the other Contracting Party to treatment less favourable than that which it accords to investors of third States.

Article 6

Exceptions

The provisions of this Agreement relative to

kohtelun myöntämisen osalta, joka ei ole epäedullisempaa kuin, mitä sovelletaan kolmannen valtion sijoittajiin, ei voida tulkita siten, että se velvoittaisi toista sopimuspuolta ulottamaan toisen sopimuspuolen sijoittajiin etua kohtelusta, suosituimmuudesta tai etuoikeudesta, joka johtuu:

(a) olemassa olevasta tai tulevasta tulliliitosta, vapaakauppa-alueen muodostamisesta koskevasta sopimuksesta tai muista alueellisen taloudellisen yhteistyön muodoista, jonka osapuoleksi jompi kumpi sopimuspuolista on tullut tai saattaa tulla, tai

(b) kansainvälisestä sopimuksesta tai järjestelystä, jotka liittyvät kokonaan tai pääasiassa verotukseen.

7 artikla

Menetysten korvaaminen

Sopimuspuolen sijoittajiin, joiden sijoituksille aiheutuu menetyksiä toisen sopimuspuolen alueella sodan tai muun aseellisen selkkauksen, hätätilan tai vastaavanlaisen tapahtuman vuoksi, ei saa soveltaa ennalleen palauttamisen, vahingonkorvauksen, hyvityksen tai muunlaisen järjestelyn osalta epäedullisempaa kohtelua, kuin toinen sopimuspuoli soveltaa kolmannen valtion sijoittajiin. Tällaisten mahdollisten suoritusten on oltava vapaasti siirrettävissä sopimuspuolten välillä.

8 artikla

Pakkolunastus

(1) Sopimuspuolten sijoittajien tekemiä sijoituksia ei saa toisen sopimuspuolen alueella kansallistaa tai pakkolunastaa, eikä niihin saa kohdistaa toimenpiteitä, jotka vastaavat vaikutuksiltaan kansallistamista tai pakkolunastusta, paitsi seuraavin ehdoin:

(a) toimenpiteisiin ryhdytään yleisen edun vuoksi ja asianmukaisin laillisin menettelyin kansainvälisen oikeuden mukaisesti;

(b) toimenpiteet eivät ole syrjiviä; ja

(c) toimenpiteisiin liittyvät määräykset nopean, riittävän ja tehokkaan korvauksen suorittamisesta. Tällaisen korvauksen on katettava toimenpiteen kohteena olevan sijoituksen markkina-arvo välittömästi ennen edellä tässä kappaleessa tarkoitettuihin toimiin ryhtymistä tai niiden julkiseen tietoon tulemistä, ja sen on

the granting of treatment not less favourable than that accorded to the investors of any third State shall not be construed so as to oblige one Contracting Party to extend to the investors of the other the benefit of any treatment, preference or privilege resulting from:

(a) any existing or future customs union or agreement regarding the formation of a free trade area or other forms of regional economic co-operation to which either of the Contracting Parties is or may become a party, or

(b) any international agreement or arrangement relating wholly or mainly to taxation.

Article 7

Compensation for Losses

Investors of one Contracting Party, whose investments in the territory of the other Contracting Party suffer losses owing to war or other armed conflict, state of emergency or similar incidents shall, as regards restitution, indemnification, compensation or other form of settlement, be accorded, by the other Contracting Party treatment not less favourable than that which the Contracting Party accords to investors of third States. Such payments, if any, shall be freely transferable between the two Contracting Parties.

Article 8

Expropriation

(1) Investments of investors of either Contracting Party shall not be nationalized, expropriated or subjected to any other measures having effect equivalent to nationalization or expropriation in the territory of the other Contracting Party, except under the following conditions:

(a) the measures are taken in the public interest and under due process of law in accordance with international law;

(b) the measures are not discriminatory; and

(c) the measures are accompanied by provisions for the payment of prompt, adequate and effective compensation.

Such compensation shall amount to the market value of the investments affected immediately before the measures referred to above in this paragraph were taken or became public

oltava vapaasti siirrettävissä vaihdettavina valuuttoina sopimuspuolen alueelta sen virallisen valuuttakurssin mukaan, joka on voimassa arvon määrittämispäivänä. Siirto on toteutettava ilman aiheutonta viivytystä siirtomuodollisuuksien suorittamisen tavanomaisen ajanjakson kuluessa, mikä ei missään tapauksessa saa ylittää kuutta kuukautta. Korvaukseen on sisällyttävä korko, jonka laskeminen aloitetaan yhden kuukauden kuluttua toimenpiteen alkamisesta ja joka ulottuu maksupäivään asti Lontoon Interbank Offered Rate'n mukaisen, kyseiseen valuuttaan ja vastaavalle ajalle soveltaman korkokannan mukaan.

(2) Tämän artiklan 1 kappaleen määräyksiä sovelletaan myös sijoituksen tuottoihin sekä sen lakkauttamisesta saatavaan tuottoon.

(3) Sijoittajalla, jonka sijoitus on pakkolunastettu, on oikeus pyytää pakkolunastuksen suorittaneen sopimuspuolen lain nojalla tämän oikeus- tai muuta vastaavaa viranomaista tarkastamaan hänen tapauksensa ja arvioimaan hänen sijoituksensa arvo tämän kappaleen periaatteiden mukaisesti.

9 artikla

Sijoituksen ja tuottojen palauttaminen

(1) Sopimuspuolen on lakiensa ja määräystensä mukaan sekä niiden asettamissa rajoissa sallittava ilman rajoitusta tai tarpeetonta viivytystä (kuuden kuukauden kuluessa) siirtää vaihdettavina valuuttoina:

(a) voitto, pääomavoitot, osingot, rojaltit, tekniset avustukset ja muut maksut, korot ja muut toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksista aiheutuneet tuotot;

(b) sijoitukseen liittyvien lainojen takaisinmaksua koskevat varat;

(c) sijoituksen myynnistä, sen osittaisesta myynnistä tai lakkauttamisesta saatava tuotto; ja

(d) toisen sopimuspuolen kansalaisten, joilla on lupa tehdä työtä sopimuspuolen alueella olevan sijoituksen parissa, ansaitsemat nettotulot.

(2) Sopimuspuolten on myös sallittava sellaisen irtaimen omaisuuden, jonka omistusoikeus säilyy sijoittajalla ja joka muodostaa osan toisen sopimuspuolen sijoittajan sijoituksesta, vapaa siirtäminen alueeltaan.

knowledge and it shall be freely transferable in convertible currencies from the Contracting Party, at the official rate of exchange prevailing on the date used for the determination of value. The transfer shall be effected without undue delay within such a period as normally required for the completion of transfer formalities, in any case not exceeding six months. The compensation shall include interest from one month after the measure until the date of payment at a rate based on London Interbank Offered Rate for the appropriate currency and corresponding period of time.

(2) The provisions of paragraph (1) of this Article shall also apply to the returns from an investment as well as, in the event of liquidation, to the proceeds from the liquidation.

(3) The investor whose investment has been expropriated, shall have the right under the law of the expropriating Contracting Party to prompt review by a judicial or other appropriate authority of that Contracting Party of his case and of valuation of his investment in accordance with the principles set out in this paragraph.

Article 9

Repatriation of Investment and Returns

(1) Each Contracting Party shall, subject to and to the extent permitted by its laws and regulations, allow without restriction or undue delay (within six months) the transfer in convertible currency of:

(a) the profit, capital gains, dividends, royalties, technical assistance and other fees, interest and other returns accruing from investments of investors of the other Contracting Party;

(b) funds in repayment of loans related to an investment;

(c) the proceeds resulting from the total or partial sale or from the liquidation of any investment and;

(d) the net earnings of nationals of the other Contracting Party who are allowed to work in connection with an investment in its territory.

(2) The Contracting Parties shall also allow free transfer from their territories of movable property to which the investor retains his right of ownership and which constitutes a part of an investment by an investor of the other Contracting Party.

(3) Voitot ja muut tuotot Puolan tasavallassa tehdystä sijoituksesta ei-vaihdettavassa valuutassa saadaan vaihtaa ulkomaan valuuttaan ja siirtää pois maasta, kun asianomaiset Puolan viranomaiset ovat antaneet siihen etukäteen luvan. Puolan Valtionpankki antaa vaadittavan vaihdettavan valuutan samaa ei-vaihdettavaa valuuttaa vastaan.

(4) Suomalaiset sijoittajat voivat käyttää markkinamekanismeja, esimerkiksi huutokauppoja, ostaakseen ja myydäkseen ulkomaan valuuttaa Puolan tasavallan lakien ja määräysten mukaisesti. Näin saatu vaihdettava valuutta on vapaasti siirrettävissä.

(5) Sopimuspuolet sitoutuvat soveltamaan tämän artiklan 1—4 kappaleissa tarkoitettuihin siirtoihin yhtä edullista kohtelua kuin ne soveltavat kolmannen valtion sijoittajien tekemistä sijoituksista aiheutuviin siirtoihin.

10 artikla

Sopimuspuolen ja sijoittajan väliset riitaisuudet

(1) Sopimuspuolen sijoittajan ja toisen sopimuspuolen väliset riidat, jotka koskevat viimeksi mainitun tämän sopimuksen 8 artiklan mukaisesti ensiksi mainitun sijoitukseen kohdistuvaa velvoitetta, ja joista ei ole päästy sovintoon kolmen kuukauden kuluessa kirjallisen vaatimuksen esittämisestä, voidaan jomman kumman riitapuolen vaatimuksesta alistaa ratkaistavaksi joko:

(a) Sijoituksia koskevien riitaisuuksien kansainväliselle ratkaisu- ja sovittelukeskukselle (jäljempänä ”keskus”) ottaen huomioon valtioiden ja toisten valtioiden kansalaisten välisten sijoituksia koskevien riitaisuuksien ratkaisemisesta Washington D.C:ssä 18 päivänä maaliskuuta 1965 tehdyn yleissopimuksen soveltuvat määräykset, sikäli kuin molemmat sopimuspuolet ovat tulleet mainitun yleissopimuksen osapuoliksi; tai

(b) kansainväliselle ad hoc -välimesoikeudelle, joka perustetaan Yhdistyneiden Kansakuntien kansainvälisen kauppalakikomission (UNCITRAL) voimassa olevien välitysmenettelyä koskevien sääntöjen nojalla. Riitapuolet voivat kirjallisesti sopia muutoksista näihin sääntöihin.

(3) The profits and any other returns from the investment in the Republic of Poland in non-convertible currency may be converted into foreign currency and transferred abroad when the competent Polish authorities have given prior permission. Such amount in convertible currency will be provided by the Polish National Bank against payment in the same non-convertible currency.

(4) The Finnish investors may use market mechanisms, e.g. auctions, to buy and sell foreign currency in accordance with the laws and regulations of the Republic of Poland. Thus received convertible currency is freely transferable.

(5) The Contracting Parties undertake to accord to transfers referred to in paragraphs (1) — (4) of this Article treatment as favourable as that accorded to transfers originating from investments made by investors of any third State.

Article 10

Disputes between a Contracting Party and an Investor

(1) Disputes between an investor of one Contracting Party and the other Contracting Party concerning the obligation of the latter under Article 8 of this Agreement in relation to an investment of the former which have not been amicably settled during three months from written notification of a claim may, at the request of either party to the dispute, be submitted for settlement either to:

(a) the International Centre for the Settlement of Investment Disputes (hereinafter called ”the Centre”), having regard to the applicable provisions of the Convention on the Settlement of Investment Disputes between States and Nationals of the States opened for signature at Washington D.C. on 18 March 1965, in the event both Contracting Parties shall have become a party to this Convention; or

(b) an international ad hoc arbitral tribunal established under the Arbitration Rules of the United Nations Commission on International Trade Law as then in force. The parties to the dispute may agree in writing to modify these Rules.

(2) Tämän artiklan 1 kappaleen niistä määräyksistä huolimatta, jotka koskevat riidan alistamista välitysmenettelyyn, sijoittajalla on oikeus valita sovittelumenettely ennen kuin riita alistetaan välitysmenettelylle.

(3) Sopimuspuolet tunnustavat välitystuumion ja panevat sen täytäntöön vuonna 1958 New Yorkissa tehdyn ulkomaisten välitystuumioiden tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevan yleissopimuksen mukaisesti.

(4) Sopimuspuoli ei voi käsitellä diplomaattiteitse riitaa, joka on annettu tämän artiklan 1 kappaleen mukaisesti välimiesoikeuden ratkaistavaksi, ellei:

(a) välimiesoikeus päättää, että riita ei kuulu sen tuomiovaltaan; tai

(b) toinen sopimuspuoli ei alistu välimiesoikeuden asettamaan tuomioon tai noudata sitä.

11 artikla

Sopimuspuolten väliset riitaisuudet

(1) Sopimuspuolten väliset riidat tämän sopimuksen tulkinnasta ja soveltamisesta on mahdollisuuksien mukaan ratkaistava diplomaattiteitse.

(2) Ellei sopimuspuolten välistä riitaa voida näin ratkaista, se on saatettava jomman kumman sopimuspuolen pyynnöstä ad hoc välimiesoikeuden ratkaistavaksi.

(3) Sellainen välimiesoikeus perustetaan erikseen jokaista tapausta varten seuraavalla tavalla:

Kahden kuukauden kuluessa välimiesmenettelyä koskevan pyynnön vastaanottamisesta kumpikin sopimuspuoli nimittää yhden oikeuden jäsenistä. Nämä nimitetyt jäsenet valitsevat sitten kolmannen valtion kansalaisen, joka nimitetään molempien sopimuspuolten suostumuksella oikeuden puheenjohtajaksi. Puheenjohtaja on nimitettävä kahden kuukauden kuluessa kahden muun jäsenen nimittämisestä.

(4) Ellei tarvittavia nimityksiä ole suoritettu tämän artiklan 3 kappaleessa määrättyjen aikojen kuluessa, jompi kumpi sopimuspuolista voi muun sopimuksen puuttuessa pyytää Kansainvälisen tuomioistuimen puheenjohtajaa suorittamaan nämä nimitykset. Jos puheenjohtaja on jomman kumman sopimuspuolen kansalainen tai jos muut syyt estävät häntä täyttämästä sanottua tehtävää, varapuheenjohtajaa on pyydettyä suorittamaan nimitykset. Jos

(2) Notwithstanding the provisions of paragraph (1) of this Article relating to the submission of the dispute to arbitration the investor shall have the right, to choose the conciliation procedure before the dispute is submitted for arbitration.

(3) The arbitral awards shall be recognized and enforced by the Contracting Parties in accordance with the 1958 New York Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards.

(4) Neither Contracting Party shall pursue through diplomatic channels any dispute referred to arbitration in accordance with paragraph (1) of this Article unless:

(a) an arbitral tribunal decides that the dispute is not within its jurisdiction; or

(b) the other Contracting Party shall fail to abide or comply with any award rendered by an arbitral tribunal.

Article 11

Disputes between the Contracting Parties

(1) Disputes between the Contracting Parties concerning the interpretation and application of this Agreement should, if possible, be settled through diplomatic channels.

(2) If a dispute between the Contracting Parties cannot thus be settled, it shall upon request of either Contracting Party, be submitted to an ad hoc Arbitral Tribunal.

(3) Such an Arbitral Tribunal shall be constituted for each individual case in the following way:

Within two months of the receipt of the request for arbitration, each Contracting Party shall appoint one member of the Tribunal. The appointed members shall then select a citizen of a third State, who on the approval of the two Contracting Parties shall be appointed chairman of the Tribunal. The Chairman shall be appointed within two months from the date of appointment of the other members.

(4) If within the periods specified in paragraph 3 of this Article the necessary appointments have not been made, either Contracting Party may, in the absence of other agreements, invite the President of the International Court of Justice to make such appointments. If the President is a citizen of either Contracting Party or if any other grounds prevent him from discharging the said function, the Vice-President shall be invited to make the appoint-

varapuheenjohtaja on jomman kumman sopimuspuolen kansalainen tai jos muut syyt estävät häntä täyttämästä sanottua tehtävää, Kansainvälisen tuomioistuimen virkaiässä seuraa-
vaa jäsentä, joka ei ole kummankaan sopimuspuolen kansalainen ja joka ei ole muutoin esteellinen täyttämään sanottua tehtävää, on pyydettyä suorittamaan tarvittavat nimitykset.

(5) Välimiesoikeus päättää omasta menettelytavastaan. Välimiesoikeus tekee päätöksensä äänten enemmistöllä. Sen päätös on lopullinen ja molempia sopimuspuolia sitova. Välimiesoikeuden tulee sopimuspuolen pyynnöstä ilmoittaa tuomionsa perustelut.

(6) Kumpikin sopimuspuoli vastaa oman jäsenensä kustannuksista sekä omasta osallistumisestaan välimiesoikeusmenettelyyn; puheenjohtajan kustannuksista ja muista kuluista sopimuspuolet vastaavat yhtä suurin osuuksin. Välimiesoikeus voi kuitenkin päätöksellään määrätä toisen sopimuspuolista vastaamaan suuremmasta osuudesta kustannuksia, ja tällainen päätös on molempia sopimuspuolia sitova.

12 artikla

Sijaantulo

Jos sopimuspuoli suorittaa maksun jollekin sijoittajistaan sijoitukseen liittyvän takuun perusteella, toisen sopimuspuolen on tunnustettava ensiksi mainitun sopimuspuolen 11 artiklan mukaisia oikeuksia loukkaamatta tämän sijoittajan oikeus siirtää omistus- tai muu oikeus tälle sopimuspuolelle ja tämän sopimuspuolen omistus- tai muuta oikeutta koskeva sijaantulo, ottaen huomioon toisen sopimuspuolen oikeus vähentää verot tai muut erääntyvät ja sijoittajan maksettavaksi kuuluvat julkiset maksut.

13 artikla

Neuvottelut

Sopimuspuolten edustajien tulee pitää tarvittaessa kokouksia, joissa voidaan tarkastella tämän sopimuksen täytäntöönpanoa. Kokouksia pidetään toisen sopimuspuolen ehdotuksesta sellaisessa paikassa ja sellaisena aikana, josta on sovittu diplomaattiteitse.

ments. If the Vice-President is a citizen of either Contracting Party or if any other grounds prevent him from discharging the said function, the member of the International Court of Justice next in seniority who is not a citizen of either Contracting Party and who is not otherwise prevented from discharging the said function, shall be invited to make the necessary appointments.

(5) The Arbitral Tribunal shall determine its own procedure. The Tribunal shall reach its decision by a majority of votes. The decision shall be final and binding on both Contracting Parties. The Tribunal shall, upon the request of either Contracting Party, state the reasons upon which the award is based.

(6) Each Contracting Party shall bear the costs of its own member of the Tribunal and of its participation in the arbitral proceedings; the costs of the Chairman and the remaining costs shall be borne in equal parts by the Contracting Parties. The Tribunal may, however, in its decision direct that a higher proportion of costs shall be borne by one of the two Contracting Parties, and this award shall be binding on both Contracting Parties.

Article 12

Subrogation

If a Contracting Party makes a payment to any of its investors under a guarantee it has granted in respect of an investment, the other Contracting Party shall, without prejudice to the rights of the former Contracting Party under Article 11, recognize the transfer of any right or title of such investor to that Contracting Party and the subrogation of that Contracting Party to any right or title, subject to the other Contracting Party's right to set off taxes or other public charges due and payable from the investor.

Article 13

Consultations

The representatives of the Contracting Parties shall, whenever needed, hold meetings in order to review the implementation of this Agreement. These meetings shall be held on the proposal of one of the Contracting Parties at a place and at a time agreed upon through diplomatic channels.

14 artikla

Voimaantulo

Tämä sopimus tulee voimaan kolmenkymmenen päivän kuluttua siitä päivästä, jolloin sopimuspuolten hallitukset ovat ilmoittaneet toisilleen, että sopimuksen voimaantulon edellyttämät valtiosäännön mukaiset vaatimukset ovat tulleet täytetyiksi.

15 artikla

Voimassaoloaika ja päättyminen

(1) Tämä sopimus on voimassa viisitoista vuotta. Sen jälkeen se on voimassa 12 kuukauden päättymiseen asti siitä päivästä, kun toinen sopimuspuolista on ilmoittanut kirjallisesti irtisanomisesta toiselle sopimuspuolelle.

(2) Niiden sijoitusten osalta, jotka on tehty ennen kuin tämän sopimuksen irtisanominen tulee voimaan, 1—14 artiklan määräykset ovat edelleen voimassa kymmenen vuotta sopimuksen voimassaolon päättymisen jälkeen ja sen jälkeen estämättä yleisen kansainvälisen oikeuden sääntöjen soveltamista.

Tämän vakuudeksi allekirjoittaneet, hallitustensa asianmukaisesti valtuuttamina, ovat allekirjoittaneet tämän sopimuksen.

Tehty Helsingissä, 5 päivänä huhtikuuta 1990, kahtena suomen-, puolan- ja englanninkielisenä alkuperäiskappaleena, jotka kaikki ovat yhtä todistusvoimaisia. Tulkintaerimielisyyksissä on englanninkielinen teksti ratkaiseva.

Suomen tasavallan hallituksen puolesta

Pertti Paasio

Puolan tasavallan hallituksen puolesta

Krzysztof Skubiszewski

Article 14

Entry into Force

This Agreement shall enter into force thirty days after the date on which the Governments of the Contracting Parties have notified each other that the constitutional requirements for the entry into force of this Agreement have been fulfilled.

Article 15

Duration and Termination

(1) The Agreement shall remain in force for a period of fifteen years. Thereafter it shall remain in force until the expiration of twelve months from the date on which either Contracting Party shall have given written notice of termination to the other.

(2) In respect of investments made prior to the date when the termination of this Agreement becomes effective, the provisions of Articles 1—14 shall continue in effect for a further period of ten years after the date of termination and without prejudice to the application thereafter of the rules of general international law.

In witness whereof the undersigned, duly authorized thereto by their respective Governments, have signed this Agreement.

Done at Helsinki, on 5th April, 1990, in two originals in the Finnish, Polish and English languages, all texts being equally authoritative. In the case of divergence of interpretation the English text shall prevail.

For the Government of the Republic of Finland

Pertti Paasio

For the Government of the Republic of Poland

Krzysztof Skubiszewski

